

Tan diferentes y, sin embargo, tan parecidos. Las vidas de Rogelio Arca y de Herminio Barreiro tuvieron dolorosas coincidencias. Ambos compartieron su condición de testigos de la represión posterior a la Guerra Civil en

Cerdedo, quisieron dejar constancia escrita del recuerdo nítido del horror y fallecieron el mismo día. Compartían también su fe en la humanidad, la que llevó a Rogelio Arca a asegurar que el día en que llegó la democracia a

España fue uno de los más felices de su vida porque "o ben máis preciado é a liberdade" y la que motivó que Herminio Barreiro quisiera que su epitafio rezase: "morro cunha fe cega no progreso da humanidade".

Adiós a Rogelio Arca y Herminio Barreiro

Comparten su condición de testigos de la represión posterior a la Guerra Civil y fallecen el mismo día

SILVIA PAMPÍN ■ Cerdedo

Fueron memoria viva del horror que supuso la Guerra Civil, quisieron dejar constancia escrita de sus recuerdos y fallecieron el mismo día. Rogelio Arca y Herminio Barreiro expiraron el sábado, a los 97 y los 73 años de edad respectivamente, y esta tarde serán inhumados.

Los restos mortales del cerdedense Rogelio Arca se velan en el tanatorio de Cerdedo y a las 17.00 horas de esta tarde serán conducidos a la

iglesia de San Martiño de Figueroa para el funeral y su posterior inhumación. Los de Herminio Barreiro, que se velan hasta las 14.00 horas en la sala 3 del tanatorio del Hospital Clínico, serán incinerados en la intimidad familiar. Luego, sus cenizas se inhumarán a las 17.00 horas en el cementerio de la iglesia de San Clemente de Sisán (Ribadumia). Serán dos despedidas pa-

reas para dos víctimas de la represión posterior a la Guerra Civil ligadas a Cerdedo.

Rogelio Arca era uno de los cerdedenses que participaron en la Guerra Civil, dentro del bando republicano, y sus memorias manuscritas dan testimonio del baño de sangre que supuso la Guerra Civil. Hijo de Francisco Arca Valiñas, el presidente de la asociación de

agricultores y oficios, afiliada al sindicato de la Confederación Nacional del Trabajo (CNT) con sede en Deán, Rogelio luchó en el frente por sus

ideales y sus recuerdos del 29 de marzo de 1939 eran especialmente sombríos. "Na rendición xúntase o ceo coa terra", relató en 2003 a esta Redacción. En el campo de concentración de Teruel permaneció 6 días sin agua y comiendo sólo dos sardinas por día. Volvió a Cerdedo con un salvoconducto pero todos los días, a las 8 de la mañana debía presentarse en el

Rogelio Arca. // Bernabé

Herminio Barreiro.

cuartel de la Guardia Civil. Al mes y medio, le obligaron a incorporarse a los batallones disciplinarios, convirtiéndole en carcelero de sus propios compañeros. Recortaron la tela metálica que los separaba y Arca remitía a sus familias su correspondencia en "Arxina", el "ver-

bo dos canteiros" para burlar la censura. Muchos años después, vivió el día de la llegada de la democracia a España como uno de los más felices de su vida porque "o ben máis preciado é a liberdade".

Como él, compartía su fe en la humanidad el profesor emérito de

la Facultad de Ciencias da Educación de la Universidade de Santiago Herminio Barreiro. De hecho, su epitafio reza: "morro cunha fe cega no progreso da humanidade". El pasado año presentó su libro de memorias, intimista, "Recordar doe", publicado por Xerais. Hijo de maestros, Barreiro vivió en primera persona siendo un niño las penalidades derivadas de la represión que padecieron sus padres por sus ideas republicanas. Su padre fue encarcelado y su madre destinada a la escuela de Meilide (Cerdedo), en la que se hacían entre 40 y 50 niños de 6 a 12 años atendidos por una sola maestra: su madre. Aunque inició la redacción de su libro "case con espírito deportivo, mesmo con ledicia", cuando avanzó en su labor sintió cierta desazón. Ese "regusto amargo" se traslucía en sus memorias. "Non é que eu pasase fame ou penurias económicas pero si que foi un tempo de penurias morais", relataba en 2009 a FARO: "Os meus pais vivían coa sensación de que foran derrotados só polo feito de ter unhas ideas". concluía.

Rogelio Arca vivió con emoción el homenaje con el que Verbo Xido recuerda cada año el asesinato de su padre. Y Herminio Barreiro presentó su libro en Cerdedo de la mano de Verbo Xido. El colectivo lamentó ayer profundamente la pérdida de ambos.

Logo do pasamento hai poucos meses de Olga Camiña na Arxentina, hoxe debemos comunicar outra mala nova: a morte esta noite pasada de Rogelio Arca Rivas.

Como sabedes, Rogelio, cos seus 97 anos era unha das poucas persoas que, no Concello de Cerdedo, conservaba a memoria da represión franquista e a lealdade á figura do seu pai, Francisco Arca, asasinado na Ponte do Barco o 13 de agosto de 1936. Con el váisenos unha das derradeiras faíscas daquel afervorado lume cidadán e proletario que, nesta bisbarra e por toda parte,

TRIBUNA LIBRE

Dionisio Pereira

acendeu no transcurso da II República. Rogelio, daquela, xa puido participar dos ideais libertarios e confederais do seu pai (militante destacado da Sociedad "El Trabajo" de Figueroa, integrada na CNT), e coñeceu tamén as duras loitas obreiras do ramo da construción madrileño, nas que

participaron non poucos canteiros do país, emigrados alí temporalmente por cuestións laborais. Logo, este colectivo e Rogelio canda eles, participou na contenda civil como voluntario nas unidades, quer das Milicias Confederais, quer do Exército Popular da República, sobrevivindo a situacións extremas e deixándonos unhas Memorias escritas da súa terrible experiencia, Memorias que hoxe teñen á nosa Asocia-

ción como depositaria e garante da súa transmisión as xeracións futuras. Rogelio, asemade, agasallounos coa pequena Kodak de abanico coa que inmortalizou a loita destes canteiros da Terra de Montes na fronte de Madrid a fins do ano 1937, cun mangado de fotografías que, despois de case que 70 anos, puidemos salvar e publicar no su libro "Album de Guerra", editado co noso concurso polos compañeiros ourensáns da "Difusora de Artes e Ideas", no ano 2008.

Nós entramos en contacto con Rogelio vai para máis de dez anos e podemos acreditar que foi un home cabal que nunca agachou o seu dezo polo liberdade e a xustiza, ao tempo que o seu rexeite de todo o que puidera ser considerado (tamén a nivel local) espúrea herdanza da sanguinaria Ditadura implantada tras o golpe militar, que tanto provocou na súa familia. E tamén sabemos da súa satisfacción ao se saber acompañado e valorado nos seus derradeiros anos por persoas que concordamos cos seus ideais, que tamén son os de toda a Humanidade adoecida.

Rogelio, ao cabo, foi consecuente ata o final deste seu pen-

sar e sentir. E tamén nos fixo partícipes de que desexaba que lle soterraran cunha bandeira da República no interior do seu cadaleito. Non puido ser: o "que dirán"; o temor ao estigma; o sometemento nestas comunidades rurais, nas que o laicismo de esquerdas aínda debe superar o temor e a intolerancia xerais, aos dictados dun catolicismo formal que non sentía como seu, teñen como consecuencia que, no canto da bandeira pola que el devecía, sexa acompañado por símbolos relixiosos. Nós, coñecedores da súa vontade, máis tamén da dos seus achegados (moi alonxados das súas ideas e das súas vivencias), non teimamos en

levala a cabo por delicadeza cara á súa familia e respecto á súa figura, moi querida conxunto da veciñanza da parro-

quia de San Martiño de Figueroa, que tamén é sabedora da súa maneira de pensar e actuar.

Con Rogelio, en suma, vaise boa parte da "memoria dos vencidos" das terras cerdedenses, unha memoria que, no seu pasamento, nos comprometemos a que continúe viva e rebelde por estas terras, como garantía dun futuro mellor, tamén para Terra de Montes.

Esa será a nosa mellor homenaxe.

* Dionisio Pereira é membro da Asociación Ecoloxista e Cultural Verbo Xido.

Rogelio, consecuente ata o final

